

Перша допомога при кровотечах

Небезпека крововтрати

В організмі дорослої людини близько **5 л** крові, і втрата близько **2 л** є небезпечною для життя (причому чоловіки гірше переносять крововтрату, ніж жінки). При зменшенні кількості крові падає кров'яний тиск, порушується постачання киснем головного мозку, серця та інших органів.

Капілярні кровотечі

Капілярні кровотечі виникають навіть при незначному пораненні. Ознаками кровотечі з капілярів є: темно-червоний колір крові, витікання крові невеликий цівкою (при поверхневих порізах) або рівномірне виділення крові по всій поверхні рани (при саднах). Кров рухається по капілярах повільно, тому таку кровотечу легко зупинити.

При наданні допомоги потрібно промити рану перексидом водню, обробити настоякою йоду або розчином діамантового зеленого («зеленкою») і накласти чисту марлеву пов'язку.

Венозні кровотечі

Сильніші кровотечі виникають при пошкодженні вен — венозні кровотечі. Струмінь крові (**темно-червоного кольору з синюватим відтінком**), що витікає з великої вени з досить великою швидкістю, не дає утворитися тромбу, який може припинити кровотечу.

За короткий час людина може втратити багато крові. Для зупинки невеликої венозної кровотечі досить накласти на рану пов'язку, що стискає (туго забинтувати). Пов'язка,

стискаючи стінки пораненої судини, не дасть крові витікати з неї. Потім потерпілого необхідно відправити до медичного закладу. При пошкодженні великих вен, стискуюча пов'язка може не зупинити кровотечі. Тому у таких випадках поступають так само, як і при артеріальних кровотечах — накладають джгут (нижче місця поранення).

Артеріальні кровотечі

Найнебезпечнішими для життя людини є кровотечі, що виникають при пошкодженні артерій. Тиск в артеріях є високим, і при артеріальних кровотечах **яскрава червона кров пульсує і б'є фонтаном з рани.**

Перша допомога: перетиснути ушкоджену артерію вище місця кровотечі, накласти джгут і відзначити час його накладення (написати записку і покласти її під

джгут).

Зверни увагу!

При **артеріальній** кровотечі джгут накладають **вище** місця поранення, при **венозній** — джгут або стискуюча пов'язка накладається **нижче** місця поранення.

Джгут роблять з матерії, гуми або будь-якого іншого матеріалу, яким можна туго перетягнути кінцівку. Під джгут обов'язково підкладають м'яку тканину для того, щоб при його закручуванні не пошкодити шкіру. Якщо джгут накладено правильно, то кровотеча зупиняється, кінцівка блідне, пульс на ній зникає.

Зверни увагу!

Якщо не домогтися повного зникнення пульсу на променевої артерії, то вже за **10 - 15** хвилин рука набрякне і посиніє. Тоді джгут можна буде зняти тільки за умови ампутації руки. Постраждалого необхідно терміново доставити до лікаря, оскільки позбавляти кінцівку кровопостачання надовго не можна.

Зверни увагу!

Через кожні **30 - 40** хвилин, незалежно від пори року, слід знімати джгут на **20 - 30** секунд (до набуття шкірою рожевого відтінку нижче його накладення). Це роблять для того, щоб кров могла потрапити в пошкоджену кінцівку для постачання її киснем і виносу продуктів обміну. Потім джгут слід накласти знову.

нижче або вище його колишнього розташування. Таким чином можна поступати протягом декількох годин. Час, вказаний в записці, не змінювати.

Внутрішні кровотечі

Якщо при травмі організму кров виходить з пошкоджених судин у порожнину тіла і міжтканинні проміжки, то таку кровотечу називають внутрішньою. Результати невеликих внутрішніх кровотеч — це **синці**, які виникають при невеликих ударах, ушкодженнях зв'язок, тощо.

Внутрішні кровотечі (у черевну порожнину, порожнини грудей і черепа) є особливо небезпечними. Хоча кров і не виходить за межі організму, вона залишає кров'яне русло: тиск у судинах падає, і органи не отримують достатньої кількості кисню і поживних речовин.

При внутрішніх кровотечах потерпілий блідне, його пульс частішає і слабне, дихання робиться частим і поверхневим.

В цьому випадку потрібно терміново викликати лікаря. До його приїзду постраждалу людину слід укласти, забезпечити приплив свіжого повітря, а до передбачуваного місця кровотечі прикладати щось холодне: пляшку або грілку з холодною водою, пакет зі снігом або льодом.

Травми голови

Якщо забита голова, то на травмованому місці виникає шишка, тобто скупчення крові в окістя. Якщо прикласти до цього місця що-небудь холодне, то кровотік у цьому місці ослабне, і шишка буде менше.

За потерпілим при ударі голови потрібно уважно стежити. Якщо така людина втрачає свідомість, відчуває напади блювоти, то можливо це є **струс мозку**, і хворого треба доставити до медичного закладу, причому у лежачому положенні (забезпечивши нерухомість голови).

Зверни увагу!

Венозна кровотеча з ран на голові представляє набагато більшу небезпеку, ніж артеріальна. При пораненні вен голови в них всмоктується повітря, що може призвести до миттєвої смерті від повітряної емболії протягом **3 - 5 секунд**.

Перша допомога: як можна швидше прикласти до рани тканину, складену в декілька шарів, або скатку бинта для її екстреної герметизації.

Зверни увагу!

Неприпустимо сідати за кермо мотоцикла чи велосипеда, перебувати на будь-якому об'єкті, де є загроза падіння з висоти навіть дрібних предметів, грати в хокей або спускатися по швидкісним спусках без захисної каски або шолома.

Носова кровотеча

При носовій кровотечі людину необхідно посадити, ввести тампон, змочений перекисом водню, і покласти в області перенісся холодний вологий рушник.

Назад закидати голову не можна, оскільки кров, стікаючи по задній

частині стінки глотки, буде заковтуватися.